Lit.

879.15

DISSERTATIO INAVGVRALIS MEDICA
QVA
CASVM SINGVLAREM
POLYPI
POST FEBREM EPIDEMIAM
EX VTERO EGRESSI
PHYSIOLOGICE ET PATHOLOGICE CONSIDERATVM

PRAESIDE
ABRAHAMO VATERO
PHILOSOPHIAE ET MEDICINAE DOCTORE
ANAT. AC BOTAN. PROF. PVBL. ORD. ACAD. IMPERIAL.
S. R. I. LEOPOLD. CAROL. NAT. CVRIOS. NEC NON SOCC.
SCIENT. REGG. BRITANN. AC BORVSS. SOCIO
PRAECEPTORE ATQVE PATRONO
DEVENERANDO

A. R. S. CIↃ IↃ CC XXXIX. D. XXIX. MAII
GRATIOSISSIMI ORDINIS CONSENSV
PRO LICENTIA
GRADVM ET PRIVILEGIA DOCTORIS
IN MEDICINA RITE OBTINENDI
SISTIT
ET PLACIDAE ERVDITORVM DISQVISITIONI
SVBMITTIT

CASPARVS SCHVNCKIVS
FLENSBVRGO - CIMBER
MEDIC. CANDIDAT. ET PRACT.

H. L. Q. C.

VITEMBERGAE
TYPIS EPHRAIM GOTTLOB EICHSFELDII
ACADEMIAE TYPOGRAPHI.

5

K. u. k. Militär-ärztliche Bibliothek

Standort			Katalog		
	Zimmer			Abth.	
	Kasten			Gruppe	
	L. Nr.			Nr.	

DE
POLYPO
POST FEBREM EPIDEMIAM EX VTERO EGRESSO.

Occurrunt ſubinde Medicis, curationi aegrotorum intentis, caſus dubii, ancipites atque periculi pleni, qui eorundem, etiam expertiſſimorum, animos ſuſpenſos reddere valent, quid de iis ſentiendum ſtatuendumque, quidque in illis agendum ſit. Agunt enim morbi, praeprimis interni, altas admodum radices in viſceribus interioribus, abſconditis at-

que a ſenſibus remotis, & clanculum increſcunt, tandemque, viribus collectis, inopinato foras prorumpunt. Experiuntur id ſaepe in ſe, ſuo damno, foeminae, quorum utero, ingentium in hoc ſexu malorum fonte, praeter prolapſus & molas, varia intus concreta atque generata, per genitalia exeunt, atque dolores acerbiſſimos, aliaque ſymptomata grauiſſima, inducunt. Huiusmodi tumores, e pudendis mulierum prodeuntes, ubi profundius radicantur, & ex loco ſublimiori, utero ipſo, vel eius orificio interno proveniunt, haud raro cum prolapſu confunduntur. Commonefaciendi igitur ſunt Medici iuniores, in conſilium vocati, propter imperitiam obſtetricum ac quorundam Chirurgorum in rebus Anatomicis, ut circumſpecti ſint, ne in negotio adeo arduo error committatur. Obtigit mihi ante aliquod tempus caſus, ob plurimas circumſtantias ſingulares, commemoratione dignus, quem ideo in praeſenti hac diſſertatione inaugurali proponere volui. Faxit Deus, ut hic labor cedat in ſui honorem & aegrotantium ſalutem.

HISTO-

HISTORIA.

Anno praegreſſo MDCCXXXVII. Menſe Auguſti, aeſtate ad autumnum vergente, in oppido, trium lapidum intervallo ab urbe noſtra remoto, Matrona nobilis ſexagenaria incidit in febrem, quae pro more epidemiarum, iſto tempore hinc atque inde graſſantium, intermittentem tertianam mentita eſt, at mox continuae indolem monſtravit. Primis octo diebus medicamenta a me abſente, contra febrem intermittentem, petita ſumpſit, ſed cum horum uſu malum nullatenus cedere viderent, ut potius morbus invaleſceret, meum adventum efflagitarunt. Ipſe cum aliis negotiis irretitus, invitationi morem gerere nequirem, Generum eo ablegavi, ut conſiliis meis adiutus, curam dirigeret. Hic poſteaquam aegram vidit, e circumſtantiis mox iudicavit, non intermittentem, ſed continuam remittentem adeſſe febrem. Ordinavit propterea medicamenta, eo in caſu uſualia, praecipitantia, diaphoretica atque bezoardica, & quoniam primis diebus venaeſectio omiſſa fuerat, loco eius veſicatorium applicari iuſſit, imprimis ut virium lapſui conſuleret, metumque Apoplexiae arceret. Factum ita eſt, ut aegra, graviſſimis licet ſymptomatibus conflictata, ſub finem tertiae ſeptimanae ad ſe rediret, & in vado eſſe videretur. Tunc autem ſubitanea rerum mutatio facta eſt, calor enim febrilis, fere extinctus, denuo accenſus, ad ſummum repente gradum auctus eſt, anxietates, ſopor atque delirium, cum accedentibus per intervalla, horribus atque ſuccuſſationibus totius corporis & artuum validiſſimis, quales in paroxyſmis intermittentium uſu veniunt, non potuerunt non pavorem incutere omnibus, ob metum gangraenae irruentis. In tanto vitae diſcrimine, celeri opus fuit auxilio, quapropter Medicus, ut inflam-

inſlammationi reſiſteret; auctis doſibus nitri depurati, in aquis deſtillatis ſoluti, calorem internum ſuffocare allaboravit. Optato res ceſſit, poſtquam enim aegra, durante nocte, ad duas fere uncias nitri ſumpſit, caloris decrementum apparuit, ac illa melius habuit. Sed novam attulit ſollicitudinem res inopinata, durante hoc paroxyſmo contingens. Inſolitum quippe corpus e pudendo illius prodiiſſe, obſeruarunt foeminae, curam ipſius habentes. Omnes adſtantes hac re nova perterrefacti, de vita eius deſperare coeperunt. Accerſuntur obſtetrices, advolant foeminae aliae, accedit etiam Chirurgus caſtrenſis, conſultatur, quid rei ſit, quidque in ancipiti hoc rerum ſtatu ſit ſuſcipiendum. Negotium permagnum maximique conſilii fuit, nec tamen inter ſe convenire potuerunt, utrum maſſa propendens ſit uterus prolapſus, an mola, an aliquid monſtri, ex utero pronati? utrum corpus ad interiora retrudendum, reponendum, an vero reſecandum? Chirurgus omnia irrita futura pronunciavit, ob praeſentem iam tum gangraenam. Medicus in re tam ardua nihil, niſi audita prius mea ſententia, decernere voluit, eoque conſilio omni feſtinatione ad me properavit. Fuit autem, Ipſo referente, maſſa iſta gracilis atque oblonga, duorum tamen pollicum combinatorum craſſitie, trium circiter digitorum tranſverſorum longitudine, coloris obſcure rubicundi, farciminis inſtar ſanguine infarcti, e ſinu pudoris propendens. Obſtetrix etiam, Illo iubente, digitis intruſis, & circa molem illam ductis, principium eius, ubi adhaereat, & unde prodeat, explorare tentavit, ſed nullibi, utut adactis profundius digitis, quidquam detegere potuit. Ex hac Medici relatione ego iudicavi, nullum adeſſe prolapſum, utpote qui tam ſubito aegrae, in lecto conſtitutae, abſque ulla vi externa, accidere nequaquam poſſit, cum illa antehac nil quidquam de illo perceperit, contrarium praeprimis ſuadente ipſa figura

huius

huius molis, cum prolapſu nullatenus conveniente. Extractionem tamen, aut extirpationem eius nullo pacto ſuadere potui, tum propter ſitum eiusdem profundum, tum ob aetatem aegrae in ſenium vergentem, ſtatum corporis cachecticum, viresque morbo praecedente fractas, ne ſiniſter eventus operationi factae tribueretur. Quamobrem ſatius eſſe dixi, maſſam illam prolapſam, praemiſſa fomentatione, in locum priſtinum, in quo tamdiu haeſerat, reponere, totumque negotium naturae committere, quam, operatione infeliciter ſuccedente, famae iacturam facere. Medicus itaque percepto hoc conſilio, ad aegram remeavit, maſſamque egreſſam reponi, ac quo minus, uti fiebat, denuo excideret, circulum cera obductum immitti curauit, quod etiam optato ſucceſſit. Convaluit ab hoc morbo aegra, nec quidquam mali exinde ſecutum eſt, praeterquam quod diutius, ob neglectum curae decentis, tumore abdominis & pedum oedematoſo, quo antehac iam laboraverat, afflicta fuerit, vivit tamen ſatis bene ad hunc uſque diem, & in publicum prodit.

THES. I.

Antecedentia in aegra.

Multa ſingularia & notatu digna, in caſu enarrato occurrere, nemo inficias ibit, qui omnes circumſtantias rite & curatius penſitare vult. Attentionem omnino meretur, protruſio illius ſarcomatis e muliebribus, eo tempore, quo febris Epidemia ſuperata, aut certe in declinatione fuit, imprimis aegra in lecto conſtituta, nulloque motu corporis, aut alia quadam cauſa externa concurrente. Mirandum ſane, unde hoc concretum, ex utero proveniens,

veniens, in aetate adeo provecta, ortum traxerit. Clarum tamen hoc fiet, ſi antecedentia ponderemus. Pepererat noſtra ante triginta fere annos, a quo tempore coniugium ſterile manſit. Poſt illud tempus laboravit illa fluxu menſium nimio & inordinato, interdum mucoſo atque foetido, inſtar lochiorum, nec non fluore albo. His malis frequenter iſta graviter afflicta eſt, atque B. PARENTIS pariter ac meae curae ſe tradidit, ſed penitus liberari non potuit, vtut per intervalla levamen ſenſerit. Durarunt quippe ſymptomata illa ad hanc uſque aetatem, ultimumque morbum. Vtut igitur de partus, tanto temporis intervallo antegreſſi, circumſtantiis nihil certi conſtet, facile tamen ex dictis iudicare licet, eundem fontem eſſe tot malorum perpeſſorum. Ex dictis enim manifeſtum eſt, uterum, ſive ob reliquias ſecundinarum retentas, ſive fluxum lochiorum cohibitum, aut ſaltem inſufficientem, tantam impuritatem contraxiſſe, quod coniugium poſthac ſterile & frequentes haemorrhagiae confirmant.

THES. II.

Rerum in utero praeter naturam generatarum varietas.

Vterus foemininus uti eſt primarium ſexus ſequioris organum, generationis officina, foetusque in eo concepti domicilium, atque locus, in quo idem fovetur, nutritur, creſcit & ad maturitatem perducitur: ita ob morbos innumeros graviſſimosque, eiusdem culpa foeminas miſere excruciantes, lerna malorum appellari meretur. Longum nimis foret, ac limites diſſertationis excederet, ſi omnia enarrare vellemus, quae uteri cauſa ſexui huic contingunt mala, ratione

ratione fluxus menſium, ſalacitatis, ſterilitatis, graviditatis, abortus atque partus. Nobis nunc tantum res erit cum rebus, praeter naturam in utero generatis, ex eo interdum excluſis, vel poſt mortem in illo repertis. Harum miram eſſe varietatem, nemini poteſt eſſe obſcurum, qui libros Practicorum & obſervationum Medicarum Scriptores evolvit. Quotusquisque eſt rerum Medicarum adeo hoſpes, ut ignoret, in utero generari, ex eoque prodire molas, diverſae formae ac conſiſtentiae, nec non excreſcentias varias carneas, ſarcomatum, fungorum, aut polyporum nomine venientes. In illo etiam lapides produci poſſe, monſtrat exemplum, quod habetur in *Miſcell. curioſ. Acad. Nat. Curioſ. Dec. I. A. IV. Obſ. LXV.* imo vermes ex ipſo excretos fuiſſe, non tantum minores, aſcarides dictos, ſed etiam maiores, pollicem longos, imo grandiores, lacertae figuram habentes, ut videre eſt *loc. cit. Dec. I. A. VIII. IX. & X. it. Dec. II. A. VIII. & IX. nec non Dec. III. A. V. & VI.*

THES. III.

Magnus olim fuit rumor inter Medicos de conceptione falſa, qua loco foetus veri & genuini, aliud animal, aut ſaltem maſſa quaedam informis, mola dicta, in utero generatur, & praecedentibus ſignis ingravidationis, monſtroſum quid in lucem editur. Quae enim partu huiusmodi infelici prodierunt, exhibuerunt varias figuras non tantum rerum inanimatarum, ut manus complicatae, ſeu fungi, obſervante HILDANO *Cent. II. obſ. LII.* aut cordis, pericardio incluſi, cum cono & baſi, narrante BARTHO-

Molae imaginariae & fabuloſae.

LINO *Cent. III. Hiſt. I.* aut urticae marinae, annotante LEMNIO *L. I. de occult. natur. mirac.* ſed etiam animalium ipſorum; murium atque ſcarabaeorum cornutorum, ut habet SALMVTH. *Cent. I. obſerv. Medic. LXV.* Imo quaedam ex his vitam habuiſſe, hiſtoriae tradunt, quale exemplum habet IDEM *Cent. III. obſ. XCIIX.* ubi refert, praecipui cuiusdam civis Serveſtani uxorem A. 1621. poſt abortum maſculinum, & molam, ovi anſerini magnitudine, noctu aliam maſſam carneam excludiſſe, quae palmam fere longa, vixit, & oris lati figuram habuit, qualis eſt tinca vel cyprinus piſcis, absque tamen cavitate, ac praeterea duo etiam puncta nigra, ocellos referentia, monſtrauit, quae in terram prolapſa, non modo palpitaverit, ſed etiam ſe commoverit, & piſcis inſtar convolverit, ad duas tresue horas ſeſe adhuc agitaverit, tandemqne vitam amiſerit. Sed horrenda magis eſt hiſtoria, quam IDEM AVCTOR *Cent. I. obſ. LXII.* narrat, de muliere, quae loco foetus legitimi quinque mures enixa ſit, ex utero mulieris intra manus obſtetricis exſilientes, in hypocauſto hinc inde diſcurrentes, quorum quatuor ab adſtantibus occiſi, quintum felis devoravit, quae inde rabida facta in puerperam proſiliit, extremum ipſi exitium minitans, donec interimeretur. Eiusmodi farinae ſunt, quae de mola volatili, avem quadrupedem referente, narrat BARTHOLINVS *Act. Med. & Philoſ. Hafnienſ. Tom. I. obſ. XXVI.* cuius ſceleton in Muſeo ſervavit Roſencrantzius, Praeſes Regius Soranus, ibi delineatum. Familiaris haec mola dicitur eſſe in Belgio, ubi vulgo Suygers, quaſi ſanguiſuga, foetui ſugillando infeſta, vocatur, & poſt foetum in partu prodire, atque

que cubiculi angulos peruolitando, mulieres inquietare, ac regreſſum in uteri latebras moliri, perhibetur, donec occidatur & comburatur, uti pluribus *loc. cit.* legi poteſt. Plura de his molis viventibus, ac animalibus vivis ex utero humano prognatis vid *in Miſcell. Curioſ. A. I. & A. II. obſ. CLX. in ſcholiis adiectis.*

THES. IV.

Nemo facile hodie reperitur, praeter mulieres credulas & imperitum vulgum, qui talia credat, nec potius fabulis annumeret. Plerasque enim, quae ab Auctoribus citatis narrantur, hiſtorias ex aliorum potius relatione, quam propria obſervatione iidem habent, uti ingenue fatetur MATTH. DE GRADIBVS *loc. cit. allegatus* inquiens: non vidi quidem, ſed audivi de animali in matrice generato, quod cum exivit matricem, volavit. Contingit quidem non raro, ut in mulieribus poſt partum editum, aut abortum paſſum, quidquam ex ſecundina in utero retineatur, quod utero annexum, ulterius nutritur, atque eiusdem compreſſione, figuram monſtroſam adipiſcitur, ac poſtea excluſum, mulierculis & aliis ſuperſtitioſis imponit, ut animal aeſtimetur. Viventia tamen animalia, praeter vermes, niſi prius irrepſerint, ex utero prodire, nemo, niſi ſimpliciſſimus, facile induci poterit ad credendum. RVYSCHIVS *in Obſerv. Anat. Chirurg. obſ. LXVIII.* teſtatur, ſe una cum Collegio Medico, iuſſu Magiſtratus, Amſtelodami obſtetrices omnes, quarum numerus haud exiguus fuit, examinaſſe, quid circa molas obſervaverint, quae vero unanimiter faſſae ſunt, ſeſe quidem corpuſcula carnoſa *Verae.*

& dura offendiſſe, quae e mulierum corpore erant excluſa, aſt vero nunquam viventia, ſicut nonnulli credidere, vid. etiam KERCKRINGII *Spicil. Anat. obſ. XXXVIII. & XCV. conf.* B. PARENT. *diſſert. de mola, item* NOSTRA *de mola praegnante.* Vnanimi ergo conſenſu Medicorum hodiernorum non aliae molae ſtatuuntur, quam quae ex placentis, ſive integris abortuum praegreſſorum, ſive particulis placentae maturae a partu in utero relictis, oriuntur. Eamque ob cauſam B. n. BERGERVS *in Programmate*, occaſione Anatomiae publicae *A. MDCXCIIX.* edito, laudat iudicium SENNERTI, illaeſa pudicitia tales ex viduis, nullatenus vero ex virginibus prodire poſſe.

THES. V.

Alia concreta ex utero emanantia.

Has tamen ex placentulis in utero relictis generatas molas, Pſeudomolas vocavit RVYSCHIVS *loc. cit. obſ. XXVIII.* quia non ſunt vera animalia, qualia veteres ex utero naſci poſſe crediderunt, eaque hoc nomine donarunt, ſed quoniam compreſſione in utero indurantur, talemque adipiſcuntur formam talpae, ranae, aliorumque animalium, ut pro eiusmodi putatitiis molis habeantur. EODEM tamen obſervante *obſ. XXIX.* non ſolum placentulae, verum etiam ſanguis in utero coagulatus, ab uteri compreſſione, admodum durus, atque in ſe coactus, molam mentitur, & IPSI ab obſtetricibus oblatus eſt, qualem cruorem coagulatum *fig. 28. 29.* delineavit. Docet propterea ILLE, ad duo reſpiciendum, ubi talia offeruntur, primo an funiculi umbilicalis abrupti

rupti veſtigium ſuperſit, ſecundo an vaſis ſanguiferis gaudeant eiusmodi maſſae, ſine quibus non poſſunt vocari placentulae, inſuper notando, in placentulis remanſis, quantumvis vaſa ſanguifera adſint, ut plurimum ea ſanguine caſſa reperiri, ita, ut magis fibras, quam vaſa ſanguifera referant. Alia contingit placentae mutatio in utero, qua vaſa eius non obliterantur, & compreſſione condenſatur, ſed potius humore limpido extenduntur, & in veſiculas degenerant. Eiusmodi mutationes placentae in hydatides multoties vidit RVYSCHIVS, uti fatetur *obſerv. XXXIII.* ſed quid rei eſſet, tamdiu anceps haeſit, donec IPSI contigit videre placentam, ex parte ſanam, ex parte in hydatides mutatam. Mentionem etiam faciunt Auctores foeminarum ovipararum, atque ovorum, ex utero excluſorum, quae certe nihil aliud fuerunt, quam abortus foetuum primorum menſium, ovo integro adhuc concluſorum, & liquore ſuo circumfuſorum, uti confirmat obſervatio ſingularis HARTMANNI *in Ephem. German. Dec. II. A. X. obſ. CLVII.* Aſſervatur etiam in Muſeo Anatomico, quod ex Regia munificentia Academia noſtra poſſidet, ovum in utero foeminae repertum, quod in *Catalogo a me edito* inter Conſervata in liquore variorum Auctorum num. 20. commemoratur. Eſt autem figurae rotundae, exterius coloris flavi, cavitate intus carens, medulla vero ſpongioſa repletum, quod ego propterea magis ad polypoſa concreta referendum eſſe puto.

THES. VI.

Excreſcentiae aliae carneae ex utero emergentes.

Sed ab iſtis polypoſis concretis ex utero excluſis, quorum antea mentio facta, diſtinguenda ſunt corpora, quae e pudendo prodeunt quidem, ſed intus aut vaginae, aut orificio uteri, aut ipſi utero cohaerent, adeoque ad excreſcentias uterinas potius pertinent. Has apte polypos uteri carnoſos RVYSCHIVS *obſ. VI.* appellandas eſſe cenſet, ob ſimilitudinem polypi narium, easque per pedunculum utero adhaerentes obſervavit. Vtut enim non pluribus radicibus aut petiolis ex utero oriantur, unde polypus nomen ſortitur, ob ſubſtantiam tamen communem ita vocantur. Nihil tamen obſtat, quo minus interdum pluribus pedunculis in uteri ſubſtantia radicentur. Alias apto nomine ſarcomata ob ſubſtantiam carnoſam, itemque fungi atque excreſcentiae fungoſae appellari ſolent, quia fungorum more protuberant, atque nutrimento corrupto incrementum ſuum debent. Huiusmodi excreſcentiis variae corporis partes, nares, lingua, labia, mammae, vulva, ſunt obnoxiae, quae obſervante TVLPIO *obſ. Med. L. III. Cap. 33.* facile degenerant in fungos, proximum carcinomatis ſubiectum. Annotavit etiam RVYSCHIVS *loc. cit. obſ. VI.* uti polypos narium, ita uterinos non omnes eiusdem generis eſſe, modo maligni & cancroſi, modo omnis malignitatis expertes, idque exemplo polyporum uterinorum, ex uteri prolapſi orificio interiori in foemina pendulorum, qui vehementer doluerunt, cum lar-

ga

ga humoris aquoſi & acris ex utero profuſione, unde ulcus malignum ſecutum, mortem acceleravit.

THES. VII.

Tales cum utero prolapſu interdum confunduntur.

Huiuscemodi ſarcomata, ex interioribus pudendi propullulantia, quandoque non tantum imperito vulgo, ſed etiam Medicis atque Chirurgis non ſatis providis, imponere poſſunt, ut uterum ipſum prolapſum eſſe credant. Interdum enim forma externa aliqualiter uterum referre poſſunt, uti figura diſſertationi noſtrae, *de Sarcomate e pudendo muliebri reſecto*, praefixa monſtrat. Inde enim tot fabulas apud Auctores paſſim occurrentes, de uteri humani extirpatione, qua licet facta, foeminas non ſolum ſuperſtites manſiſſe, ſed etiam poſthac peperiſſe, perhibetur, ortum ſuum traxiſſe manifeſtum eſt. Plures eius farinae hiſtorias collectas videre licet in BONET. *Sepulchret. Tom. III. Lib. III. Sect. XXXII.* imprimis *in Append. obſ. VI.* ex quarum plerarumque perluſtratione quilibet videbit, relationes iſtas adeo obſcuras eſſe, ut non conſtet, quid extirpationibus iſtis ſublatum ſit. Commemoratione praeprimis digna ſunt duo exempla, ibidem adducta, quae de errore a Medicis & Chirurgis commiſſo, indubitatum teſtimonium edunt. In horum altero tumorem, ante & poſt reſectionem, uterum eſſe crediderunt Medici aeque ac Chirurgi, operationi adſtantes, imprimis quod uteri cornua (ita enim *cit. loc.* legitur) vaſa coeca, cum teſticulis in eo obſervaſſe ſe ſibi perſuaderent, in

foe-

foemina tamen, operatione peracta, ſanitati reſtituta, menſtrua ex debito fluxerunt, imo graviditatis quaedam ſigna apparuerunt. Alterum vero ibidem allatum exemplum controverſiam de uteri extirpatione, an ſalva vita poſſibilis, vel non? fere terminare videtur. In hoc enim tumor talis, gangraena correptus, inſignis adfuit, quem Medici & Chirurgi praeſentes, uterum ipſum prolapſum eſſe perſuaſi fuerunt, ita ut non induci potuerint, ut crederent, uteri hoc minime corpus eſſe, quo tamen ablato, in foemina brevi poſt mortua, uteri totum corpus, cum partibus annexis a partibus vicinis ſeparatum, tabulae impoſitum eſt, ut omnes errorem cognoſcere poſſent. Ex hoc itaque apparet, quid ſentiendum ſit de uteri prolapſi exſectione non lethali, quam ZVINGERVS exemplo ſingulari probare voluit, uti docet obſervatio, ad Academiam Naturae Curioſorum data, quae habetur *in Act. Phyſic. Medic. Volum. I. obſ. LXXX.*

THES. VIII.

Prolapſus uteri verus an detur?

Ordine nunc ducimur ad quaeſtionem illam maxime controverſam, utrum uterus re ipſa prolabatur, an vero omnes procidentiae uterinae ſint nil aliud, quam prolapſus vaginae inverſae, utero in ſede ſua immobili remanente? *Maxima* enim *lis eſt*, inquit GENSELIVS *in obſervatione curioſa de procidentia uteri totali, quoad fundum, cum febre maligna*, quae reperitur in *Act. Erudit. Menſ. Maii A. MDCCXVI. inter doctiſſimos etiam recentiores Medicos de pro-*

procidentia uteri, adeo, ut de nullo foeminarum affectu magis diſquiſitum ſit, quam de hoc: ut taceam ex Graecis Aetium & plures, D. Beckius cum Garmero, Medico Hamburgenſi, diu diſputavit de prolapſu Matricis & prae indignatione (ut Pechlinus refert) mortuus eſt. Exempla, praecedente Theſi allata, tumorum aliorum, loco uteri reſectorum, atque obſervationes ſingulares Auctorum, qui uteri prolapſum impugnarunt, per experientiam atque poſt mortem inſtitutam ſectionem ſubiectorum, prolapſu laborantium, in quibus uterus in ſede naturali inventus fuit, confirmatae, ſatis quidem edocent, veram uteri ipſius proptoſin adeo frequentem non eſſe, ac communiter creditum eſt, ſed quandoque tumores ex interiori vagina emergentes imponere facile poſſe illis, qui aut rerum Anatomicarum imperiti, aut ſaltem non ſatis cauti ſunt in iudicando, omnesque circumſtantias minus ponderant. Propterea tamen prolapſum uteri fieri poſſe, aut unquam factum eſſe cum KERCKRINGIO, MEEKEREN & aliis negare non licebit, niſi iniurii eſſe velimus in tot Viros fide dignos, omnique exceptione maiores, qui hoc ſe obſervaſſe teſtantur, itidemque ſectione cadaverum confirmant. Inſtar omnium eſſe poteſt RVYSCHIVS, qui in *Obſ. Anat. Chirurg. VII.* in foemina, cui Chirurgus ad uterum prolapſum auferendum adeo infeliciter ligaverat, ut ob conſtrictum ſimul meatum urianarium ſuppreſſio urinae & mors inſequeretur,

 aper-

aperto eius abdomine, in pelvi, qui locus eſt uteri, nil ſe vidiſſe aſſerit, praeter unum ex ovariis, cum annexa tuba & ligamento lato. Eadem & nobis obtigit ante plures annos felicitas in rei veritatem inquirendi, in ſectione foeminae, quae, ob tumorem inſignem ovarii dextri gravida ſibi viſa, aſcite mortua erat, in qua uterum itidem non in pelvi, ſed a vagina prolapſa, extrorſum tractum invenimus, ulterius progreſſurum, niſi obſtitiſſet tumor ovarii, uti id expoſui in *diſſ. inaug. de Graviditate apparente.*

THES. IX

An ſemper cum vagina prolabatur?

Merito tamen quaeritur, an ſemper & neceſſario uterus vaginam prolapſam ſequatur, & ad exteriora procedat. Difficillimum ſane eſt, ſibi concipere, qui fieri poſſit, ut vagina, vix ſex vel ſeptem digitos transverſos longa, in prolapſu duplicata exiens, eousque extendi queat, ut ſpithamae longitudine, & ultra, e ſinu pudoris promineat, quin ſimul uterum, eidem orificio ſuo interno firmiter connatum, valida tractione ſecum rapiat. Hoc tamen re ipſa fieri, demonſtrat illuſtre exemplum ex communicatione WIDMANNI *in Ephem. Acad. Nat. Curioſ. Cent. VII. & VIII. obſ. XCVIII.* conſignatum, quo docetur, in foemina, gravi & moleſto prolapſu per plures annos laborante, mortua, aperto cadavere, uterum in ſitu naturali cum omnibus ſuis connexis, ovariis atque tubis, repertum eſſe, quem laudatus Medicus,

dicus, una cum cohaerente tumore externo extractum, conſervavit, ac in figura adiecta delineari curavit. Notandum tamen, prolapſum talem vaginae uterinae, fieri potiſſimum quoad tunicam eius internam, admodum rugoſam, quae affluxu humorum relaxata, eousque elongari poteſt. Idque penitus confirmat, & extra omnem dubitationis aleam ponit, prolapſus inteſtini recti, quod aeque duplicatum, duarum ſpithamarum longitudine in puella excidiſſe, obſervavit SALMVTH. *Cent. I. obſ. XXX.* & ad ulnae longitudinem a partu, annotavit BONET. *Med. Septentr. P. I. L. III. Sect. XIV. C. IX. in Scholio.* Edocent id etiam inteſtina, in herniis intra ſcrotum prolapſa, quae ſine inſigni meſenterii diſtenſione eo procedere nequeunt.

THES. X.

An prolapſus uteri verus a prolapſu ſolius vaginae diſtingui queat?

Anſam hoc nobis praebet, diſquirendi, an rebus ſic ſtantibus, durante vita, prolapſus uteri verus, a procidentia ſolius vaginae, certe & indubitate cognoſci poſſit. Omnes quidem hactenus in ea ſunt ſententia, illum partim ex forma tumoris globoſi aut ovalis, ob figuram uteri latentis pyriformem, partim ex orificio uteri interno, ſubtus in eodem apparente, dignoſci debere, At enim vero hiatum talem relinquit etiam vagina, in toto ſuo ambitu prolapſa, uti omnibus ad oculum patebit, quibus figuram WIDMANNI obſervationi appoſitam, cum figuris RVYSCHII

& quorumcunque Auctorum conferre placuerit. Vereor igitur, ne Medicus & Chirurgus expertiſſimus in eo fallatur, niſi uterus eousque prolabatur, ut orificium, exteriora verſus prominens, figuram ſuam, qua os tincae refert, prodat, aut immiſſione digiti in hunc ſinum, certo diſtingui queat. Sed illud admodum difficile eſſe, docet laudati WIDMANNI obſervatio, quia in illo ſubiecto, ut verbis eius utar, *cervix uteri in ſtatu naturali, iuxta elegantiſſimam Ruyſchii delineationem, in apicem quaſi vergens, tunica rugoſa privata multo erat laxior & magis ampla, ac ordinario modo eſſe ſolet, ipſum etiam in illa exſculptum orificium, quod ſecundum naturam alias nonnihil prominens & duriuſculum eſſe ſolet, atque aliquo modo coarctatum, amplitudine vaginae non cedebat, quin imo vix amplius diſtingui potuiſſet, niſi relicta quaedam levia ſaltem veſtigia eius regionem indicaſſent.* Huius obſervationis illum uſum eſſe poſſe IDEM iudicat, ut, ſi forte prolapſus talis reponi nequeat, & ob ſcirrhoſam duritiem, vel gangraenam imminentem aut iam praeſentem, repoſitionem nec quidem moliri liceat, eius extirpatio non reformidetur, ſed urgente neceſſitate, praeeunte MEEKEREN, intrepido animo perficiatur, utpote quae ſola, inter ambigua alias conſilia, ad mortem properaturae aegrae, ſolatium ferre poſſit.

poſſit. Sed quid ſi uterus ipſe in prolapſo tumore lateat, quod tamen per hactenus adducta vix cognoſci poteſt, hicne ſalva vita una reſecari poterit? Vnicum uteri prolapſi & corrupti, ſalva vita extirpati, exemplum, ex tot Auctorum obſervationibus, legi, cui quid opponi poſſit, non video. Hunc caſum in SANDENII *obſervatione de Prolapſu uteri inverſi ab excreſcentia carneo-fungoſa, in fundo eius interno, ex potu infuſi crepitus lupi enata*, eidemque adiecta Proluſione SLEVOGTII, diſſertationi inaugurali *de foemina gravida lapſu vaginae uteri laborante*, praemiſſa, legere licet, quem etiam in Diſſert. mea, *de Sarcomate e pudendo muliebri reſecto*, de hoc argumento agens, adduxi. HIC teſtatur, ſe in maſſa, a pudendo muliebri reſecta, quinque libras pendente, praeter opinionem, ipſiſſimum non tantum os uteri, cruore viſcido obturatum, ſed reliquum eius corpus, cum fundo integro, & reliquiis tubarum, quaſi in theca coriacea, prope iniectum vinculum abſciſſa, reconditum offendiſſe, & facta eius ſectione ab orificio ad fundum, cavitatem eius & craſſitiem, ſtatui naturali prorſus ſimilem, detexiſſe. Quis vero de veritate huius relationis, aut dexteritate Viri, in Anatomicis verſatiſſimi, dubitare vellet?

THES. XI.

Ad quodnam tumorum, hactenus recenſitorum, genus noſter ſit referendus?

Hisce praemiſſis, revertimur nunc ad caſum noſtrum, diſquirendo, ad quodnam tumorum hucusque enumeratorum genus, noſter ſupra deſcriptus ſit referendus? Nobis vel tacentibus, quilibet facile videbit, hic nec uterum ipſum, nec vaginam eius totam prolapſam fuiſſe, quia tumor figurae oblongae, farciminis inſtar protenſus fuit, totum etiam ſinum pudoris non replevit, ita, ut digiti ad explorandum eius ortum, in vaginam ad os pubis usque intruſi, circa eum duci potuerint, nec orificium ſuetum in eius extremitate apparuit. Neque etiam quis in eam venire poterit opinionem, molam hic adfuiſſe, ob partum tanto temporis intervallo praegreſſum. Ad excreſcentias itaque uterinas potius maſſa iſta, ex pudendo elapſa, pertinebit, quae, uti ſupra vidimus, fungorum, ſarcomatum atque polyporum nomine veniunt. Sarcoma tamen propterea vocare nolui, quia hoc nomen magis generale eſt, & tumores grandiores, eosque magis denſos, atque carnoſos aut ſcirrhoſos denotat. A fungis quoque differt, quia figura non globoſa, tuberum more, ſed oblonga atque ſubſtantia ſpongioſa & mollis obſervata eſt, fungi etiam, iudice TVLPIO *Lib. III. Obſerv. Cap. XXVIII.* proprium carcinomatis ſubiectum ſunt. Polyporum igitur potius appellatione, praeeunte RVYSCHIO, inſigniendam eſſe hanc molem cenſui, quia aeque, ac in polypis narium ſaepe obſervatur, a longa & frequenti haemorrhagia praecedente, ortum

ortum traxit, cum ſinubus vaſorum uterinorum, pariter ac iſti, connecti videtur, ac conſiſtentiam magis ſpongioſam, ſanguine turgidam, habuit. In polypis quidem, uti ſupra ex RUYSCHIO notavimus, interdum etiam aliquid maligni cancroſi obſervatum eſt, ſunt tamen, uti IDEM monet, ſaepiſſime omnis malignitatis expertes, ſicuti & noſter nulla malignitatis ſigna dedit. Facile eſt, quoque concipere modum generationis polyporum uterinorum, ex gravioribus haemorrhagiis, cum ſanguis alias viſcidus & glutinoſus, ad concretionem pronus, in ſinubus uterinis anfractuoſis haerens, conquaſſatione & compreſſione uteri, in maſſam talem coeat, atque cohaeſione aliarum particularum viſcidarum in tantam molem excreſcat.

THES. XII.

Sed reſtat nunc quaeſtio cardinalis, eaque praeiudicialis, an recte fecerimus, quod polypum hunc reponi curaverimus, an potius tutius fuiſſet, eundem extractum reſecare & extirpare, ob metum corruptionis internae, a reſtitutione expectandae. Docet quidem eventus, nos recte in eo feciſſe, quia aegra convaluit, nosque propterea ab omni culpa vindicat & im-

Vtrum tutius fuiſſet, polypum reſecare, quam reponere?

immunes reddit. Praeterea multae rationes gravisſimae a noſtris partibus ſtant, nosque penitus excuſant. Praeter circumſtantias in hiſtoria allatas, ſenectutem & conſtitutionem cachecticam aegrae, lapſumque virium, ipſe ortus e loco ſublimi, polypi reſectionem diſſuaſit. Extractionem quidem excreſcentiarum iſtarum ope forcipis, & reſectionem ſuadet DIONIS, monet tamen Clariss. HEISTERVS *Chirurg. Cap. CXXXVI.* caute hic procedendum eſſe, ne periculum inde naſcatur. Connexio etiam polyporum cum ſinubus uterinis, atque color in noſtro, ſanguine turgido, rubicundus confirmat, eius reſectione haemorrhagiam periculoſam metuendam fuiſſe. Et quamvis haec, ligatura praemiſſa, praecaveri potuiſſet, idem tamen periculum propter metum inflammationis manſiſſet, quia maſſa ob ſitum profundum radicitus tolli nequivit.